

ממשלה 6 ממשלת משה שרת

הכנסת השנייה

ט' תמוז תשט"ו - 29.6.1955 - יח' חשוון תשט"ז 3.11.1955

◀ הממשלה ה-6 בראשותו של משה שרת סמוך ליום כינונה בבית הנשיא יצחק בן צבי

◀ ראש הממשלה משה שרת ביום הבחירות לכנסת, יולי 1955

הרכב הממשלה

חברי הממשלה ותפקידיהם במהלך תקופת כהונתה

דוד בן גוריון
שר הביטחון

יוסף בורג
שר הדואר

לוי אשכול
שר האוצר

זלמן ארן
שר התחבורה

משה שרת
ראש הממשלה
ושר החוץ

פרץ נפתלי
שר החקלאות
שר המסחר והתעשייה

גולה מאירסון
שרת העבודה

דב יוסף
שר הפיתוח והתרבות

בן ציון דינור
שר החינוך והתרבות

חיים משה שפירא
שר הפנים הסעד
והדתות

בכור שלום שטרית
שר המשטרה

פנחס רוזן
שר המשפטים

◀ מתייחדים עם זכרו של נשיא המדינה חיים ויצמן ז"ל. מר זלמן שז"ר (מימין) ושרת העבודה גולה מאירסון

◀ שר הביטחון דוד בן גוריון נואם במהלך ישיבה בכנסת

ראש הממשלה משה שרת ושר הביטחון דוד בן גוריון במהלך דיון בכנסת

מילים ומנהיגות

מתוך הודעת ראש הממשלה משה שרת

בישיבה 623 של הכנסת השנייה, ט' תמוז תשט"ו (1956)

לפיכך הודעתי הבוקר בישיבה שלא מן המניין של הממשלה על החלטתי להתפטר ובצהריים הגשתי את התפטרותי לנשיא המדינה למען תת לו האפשרות, בהתאם לחוק המעבר, להטיל את משימת הרכבת הממשלה על חבר כנסת שימצאנו ראוי לדבר, תוך תקווה ואמונה כי כתוצאה מניסיון חדש זה תקום ממשלה בישראל שתקיים באמונה את עקרונות הפעולה המשותפת והאחריות הקיבוצית.

כבוד הנשיא קיבל את ההתפטרות ועל ידי כך נסתיימה תקופת חייה של הממשלה שהיה לי הכבוד להציג לפני הכנסת ביום כ"א בשבט תשי"ד, 25 בינואר 1954.

בהתאם לחוק המעבר נכנס הנשיא מיד להתייעצויות עם סיעות שונות בכנסת וכשעה שש אחר הצהריים הזמיני והטיל עלי את המשימה להרכיב את הממשלה החדשה. קיבלתי עלי משימה זו והשגתי הסכמתם של כל חברי הממשלה הקודמת, שאליהם פניתי, להמשיך בשירותם וכן את הסכמת סיעותיהם לתמוך בממשלה החדשה, המורכבת מסיעות מפלגת פועלי ארץ ישראל, המזרחי והפועל המזרחי והמפלגה הפרוגרסיבית.

הנני מוסר את ההודעה על התמורה שחלה מתוך צער רב אבל גם מתוך הכרה עמוקה כי בנסיבות שנוצרו לא היה מנוס ממנה.

הממשלה שאני עומד להציג לפני הכנסת מוקמת לתקופה קצרה ביותר - עד להיכון הממשלה העתידה על יסוד תוצאות הבחירות הבאות עלינו. אין הממשלה הזאת דוגלת בתכנית חדשה. היא תישאר נאמנה לקווי היסוד של תכנית הממשלה הקודמת ותתבסס עליהם בפעולותיה. ארבעת התיקים שנשארו פנויים, נתחלקו בין חברי ממשלה קודמים ללא תוספת אנשים חדשים.

*הכוונה לוויכוח שהתעורר בעקבות עמדתה של הממשלה במשפט קסטנר.

שום חבר או שום סיעה בתוכה רשאים לפעול על דעת עצמם, כל שכן בעניינים החותכים בעצם קיומה.

אין לבעיה שהתעוררה כל קשר ושייכות לנושא הוויכוח שהיה בכנסת אתמול*. כאן הועמד על הפרק עניין עקרוני מכריע הקובע גורלם של סדרי השלטון הדמוקרטי בארץ. כל מי שמנסה להישאר חבר בממשלה ובאותה שעה לנהוג כאילו הוא מחוצה לה, הורס את היסוד העיקרי שעליו מושתת בניין האחריות הממלכתית.

ראש הממשלה משה שרת נושא דברים במהלך טקס

שר הפיתוח דב יוסף בקבלת פנים למשלחת מברומה במעון ראש הממשלה בירושלים

דוני היושב ראש, חברי הכנסת. עלי להודיע לכנסת על תמורה שחלה בהרכב הממשלה במשך היום ולבקש את אמון הכנסת לממשלה בהרכבה החדש.

אמש אירע בכנסת דבר שחרג מכל מסגרת של נוהג פרלמנטרי תקין ועמד בסתירה לכללי היסוד המחייבים כל חבר בממשלה וכל סיעה בקואליציה הממשלתית. סיעת הציונים הכלליים נמנעה מהצבעה נגד הצעת אי אמון לממשלה, שהוגשה על ידי סיעת חרות. גם החברים הציונים הכלליים של הממשלה שנכחו בכנסת, והם שרי הפנים, המסחר והתעשייה והתחבורה, לימדו היתר לעצמם לא להצביע נגד הצעת אי האמון לממשלה. הנחתם הייתה, כי הם רשאים להימנע מהצבעה זו, זאת אומרת הם רשאים לא לתמוך בממשלה כאשר מוצעת לה הבעת אי אמון על מנת להפילה, ואף על פי כן להישאר חברים בממשלה הזאת. הנחה זו לא יכלה שלא לעורר השתוממות אצל כל מי שיש לו מושג כלשהו על יסודות המשטר הפרלמנטרי.

פניתי אל חברי הציונים הכלליים לפני ההצבעה והודעתי להם כי אם לא ימצאו אפשרות להצביע נגד הצעת אי האמון - אראה את עצמי נאלץ לדרוש את התפטרותם מהממשלה. התשובה שקיבלתי הייתה, כי אין אפשרות להכריח שרים להתפטר, אבל לפני ראש הממשלה פתוחה הדרך להגיש לנשיא המדינה את התפטרותו, שדינה כדין התפטרות הממשלה.

החלטתי ללכת בדרך הזאת. לא יכולתי בשום פנים ואופן לקבל עלי אחריות ליצירת תקדים של התפטרות עם מצב שפירושו הפרת המושכל הראשון של אחריות קיבוצית, תקדים ממאיר, המוכרח לחבל ביציבותה ולחתור תחת יסודותיה של כל ממשלה קואליציונית לעתיד לבוא והעלול לשים לאל כל שלטון.

ממשלה בישראל, ככלל מדינה מתוקנת, חייבת להופיע כגוף אחד ומלוכד ואין